

DEVLET-VAKIF FARK ETMEZ!

İnsan, Toplum, Doğa
Yararına Üniversite İstiyoruz

Eğitim Sen Yayınları
Eylül 2025 / Eğitim Sen Bülteni Ekidir

EĞİTİM SEN

Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası

Adına Sahibi

Kemal Irmak

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Zülfüf Güneş

Dizgi / Tasarım

Serpil Ergün

Yayın Yönetim Yeri

Cinnah Cad. Willy Brandt Sokak No: 13 06680

Çankaya / ANKARA

Tel: +90.312 439 01 14 (pbx) / Fax : +90.312 439 01 18

Web: www.egitimsen.org.tr

E-mail: bilgi@egitimsen.org.tr

Eğitim Sen Yükseköğretim Bürosu tarafından hazırlanmıştır.

Eğitim Sen Bülteni Ekidir.

Yayın hakkı Eğitim Sen'e aittir.

Eğitim Sen’in Yükseköğretim Mücadelesi

Eğitim Sen, yıllardır yükseköğretim alanında yürüttüğü mücadeleyle akademik özerklik, bilimsel özgürlük, demokratik üniversite ve eşit haklar için güçlü bir birikim yaratmıştır. Üniversitelerdeki liyakatsiz atamalara, siyasi kadrolaşmaya, güvencesiz istihdama, düşük ücretlere ve toplumsal cinsiyet eşitsizliklerine karşı örgütlü bir direniş hattı örmüş; hem akademik hem de idari-teknik personelin haklarını savunmuştur. YÖK’ün merkezizeti ve baskıcı yapısına karşı demokratik-özerk üniversite hedefini her dönemde yükseltmiş, araştırma görevlilerinden öğretim üyelerine, idari çalışanlardan yardımcı hizmetlilere kadar tüm yükseköğretim emekçilerinin sorunlarını görünür kılarak çözüm önerilerini kamuoyuna taşımıştır. Eğitim Sen’in yıllara yayılan bu mücadele birikimi, bugün yükseköğretimde emekçilerin ortak taleplerini ve birlikte mücadelesini daha güçlü bir zemine oturtmaktadır.

‘Değerli’ Ama Güvencesiz Araştırma Görevlileri

Üniversitelerde çalışan araştırma görevlileri, akademik yükselme ve kariyer güvencesinden yoksun bırakılmakta; sık sık sözleşmeli, geçici ya da 50/d statüsüyle çalıştırılarak güvencesizliğine mahkûm edilmektedir. Aşırı ders ve sınav yükü, idari işlere zorlanma, düşük ücretler, angarya ve akademik çalışma için yeterli zamanın tanınmaması araştırma görevlilerinin en temel sorunlarıdır. Ayrıca öğretim üyelerinin aksine yeşil pasaport hakkından yoksun bırakılmaları, uluslararası akademik faaliyetlere katılımda ek engeller yaratmaktadır. Üniversitelerde giderek artan liyakatsizlik, siyasi kadrolaşma ve kişiye özel açılan kadro ilanları ise araştırma görevlilerinin hem geleceğini hem de akademiye olan güvenini ciddi biçimde zedelemektedir. Sendikal haklarını kullanmak istediklerinde baskılarla karşılaşmaları, mobbing ve keyfi uygulamalar araştırma görevlilerinin yaşadığı yapısal eşitsizlikleri daha da derinleştirmektedir.

Yabancılaşma Sarmalındaki Öğretim Elemanları

Araştırma görevlileri dışındaki akademisyenler, yani öğretim üyeleri, öğretim görevlileri ve diğer akademik kadrolar da ciddi sorunlarla karşı karşıyadır. Aşırı ders yükü ve akademik üretimin önünü tıkayan bürokratik angaryalar, düşük ücretler ve performans baskısı akademik emeğin niteliğini zayıflatmaktadır. Üniversitelerde liyakat dışı atamalar, siyasi kadrolaşma, kişiye özel kadro ilanları ve rektörlük baskıları, akademisyenlerin mesleki saygınlığını ve güvencelerini aşındırmaktadır. Bununla birlikte akademik özerklik ve bilimsel özgürlük alanının giderek daraltılması, farklı düşüncelerin ifade edilmesini engellemekte ve üniversiteleri iktidarın politikalarını yeniden üreten kurumlara dönüştürmektedir. Akademisyenler, sendikal haklarını kullanmak istediklerinde soruşturmalar ve baskılarla karşılaşmakta; uluslararası bilimsel faaliyetlere katılımda da çeşitli idari engellerle yüz yüze kalmaktadır. Tüm bu sorunlar, akademisyenlerin hem maddi hem de manevi olarak güvencesizleşmesine yol açmaktadır.

'Emeği' Görülmeyen İdari, Teknik ve Yardımcı Hizmet Emekçileri

Üniversitelerde görev yapan idari, teknik ve yardımcı hizmetli çalışanlar, düşük ücretler, ağır iş yükü ve güvencesiz çalışma koşullarıyla karşı karşıya bırakılmaktadır. Kadro yetersizliği nedeniyle asli görevlerinin dışında çeşitli angarya işlere zorlanmaları, esnek ve keyfi çalışma saatleri ile mobbing uygulamaları yaygın bir şekilde yaşanmaktadır. Sosyal haklardan yeterince yararlanamayan, sendikal faaliyetleri nedeniyle baskıya uğrayan bu emekçiler; üniversitelerin işleyişinde hayati bir rol üstlenmelerine rağmen karar süreçlerinin dışında bırakılmakta ve ikinci plana itilmektedir. Ayrıca lojman, yemekhane, servis gibi temel olanaklarda akademik personel lehine ayrımcılığa uğramaları, iş yerindeki eşitsizlikleri derinleştirmektedir. Yükseköğretim mevzuatındaki 13/b-4 maddesiyle rektörlere tanınan aşırı yetkiler, çalışanların görev yerlerinin keyfi biçimde değiştirilmesine, mobbing ve angarya uygulamalarının kurumsal bir baskı aracına dönüşmesine yol açmakta, iş güvencesini daha da zayıflatmaktadır.

Vakıf Üniversitelerinde Çalışan Akademisyenler

Vakıf üniversitelerinde çalışan emekçiler, kamusal güvenceden yoksun, çoğunlukla kısa süreli sözleşmelerle istihdam edilmekte, düşük ücret, fazla ders yükü ve sendikal örgütlenmeye yönelik baskılarla karşı karşıya kalmaktadır. Akademik özgürlüklerin kısıtlanması, rektörlük ve mütevelli heyeti eliyle yürütölen keyfi yönetim anlayışı, iş güvencesizliği ve performans baskısı çalışanların en temel sorunları arasındadır. Ayrıca akademisyenlerin yan haklardan, kıdem ve emeklilik güvencelerinden yeterince yararlanamaması, üniversitelerde piyasa odaklı bir anlayışın emekçilerin çalışma koşullarını daha da ağırlaştırması dikkat çekmektedir. Üstelik Yükseköğretim Kanunu’nda açıkça “devlet yükseköğretim kurumlarındaki emsallerinden düşük maaş verilemeyeceği” hükmü yer almasına rağmen, vakıf üniversitelerinde çalışan akademisyenlerin ücretleri kamudaki meslektaşlarının gerisinde kalmakta, bu da açık bir eşitsizlik ve hak gaspı olarak öne çıkmaktadır.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Mücadelesi Veren Kadın Emekçiler

Üniversitelerde kadın emekçiler, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin en görünür biçimleriyle karşı karşıya kalmaktadır. Akademide yükselme süreçlerinde erkekler lehine işleyen ayrımcı pratikler, mobbing, taciz ve şiddet karşısında etkili mekanizmaların işletilmemesi, kadın emekçilerin kariyerlerini ve yaşamlarını doğrudan etkilemektedir. Üniversite kreşlerinin kapatılması mevcut toplumsal cinsiyet rolleri nedeniyle kadınların yükünü daha da artırmaktadır. Kadın emekçiler; İstanbul Sözleşmesi’nin yeniden yürürlüğe girmesi, eşit temsil ve liyakat esaslı atamalar, iş yerinde taciz ve şiddete karşı bağlayıcı ve etkin önlemler, toplumsal cinsiyet eşitliğini gözeten ücret ve çalışma koşulları taleplerini dile getirmektedir.

KHK'ler ve Barış Akademisyenleri

Türkiye'de yükseköğretim alanında son yılların en ağır saldırılarından biri, OHAL döneminde çıkarılan KHK'lerle binlerce akademisyenin görevinden hukuksuz biçimde ihraç edilmesi olmuştur. Bu ihraçlar yalnızca akademisyenleri değil, üniversitelerin özgür ve eleştirel düşünce ortamını da hedef almıştır. KHK'ler aracılığıyla yaratılan bu tasfiye süreci, bilimsel özerkliği yok etmiş, emekçilerin iş güvencesini ortadan kaldırmıştır.

Özellikle "Bu Suça Ortak Olmayacağız" bildirisine imza atan Barış Akademisyenleri, düşüncelerini ifade ettikleri için yıllarca soruşturmalar, davalar, ihraçlar ve pasaport yasaklarıyla karşı karşıya bırakılmıştır. Akademiyi iktidarın resmi ideolojisine mahkûm etmek isteyen bu saldırılar, üniversitelerde özgür bilimin ve demokratik yaşamın en büyük engellerinden biri olmuştur.

Eğitim Sen, en başından itibaren KHK mağduru üyelerinin ve Barış Akademisyenlerinin yanında durmuş, onların görevlerine iade edilmesi için hem ulusal hem de uluslararası alanda mücadele yürütmüştür. Bugün de KHK'lerle yaratılan tüm mağduriyetlerin giderilmesi, ihraç edilen akademisyenlerin koşulsuz olarak görevlerine dönmesi ve üniversitelerde ifade özgürlüğü ile akademik özerkliğin yeniden tesis edilmesi için kararlılıkla mücadele etmektedir.

Taleplerimiz

- Tüm yükseköğretim emekçileri kadrolu ve güvenceli biçimde istihdam edilmeli, 50/d ve sözleşmeli statüler kaldırılmalıdır.
- En düşük kamu emekçisi maaşı yoksulluk sınırının üstüne çıkarılmalı, tüm ek ödemeler taban aylığa ve emekliliğe yansıtılmalıdır. Vakıf üniversitesi çalışanlarına kamudaki emsallerinden düşük maaş verilmemelidir.

- 2547 Sayılı Kanununun 13/b-4 maddesi kapsamında yapılan geçici görevlendirmelerde, görevlendirme yapılan birimin ihtiyaı ve görevlendirilen personelin muvafakataı esas alınmalı, bu madde rektörlerin bir cezalandırma / yıldırma aracı olmaktan çıkarılmalıdır.
- Üniversitelerin bilimsel ve idari özerkliği sağlanmalı, yönetim süreçlerine tüm çalışanlar ve öğrenciler katılmalıdır.
- YÖK kaldırılmalı, yerine üniversitelerin demokratik ve özerk biçimde kendi yönetimlerini oluşturduğu yeni bir yapı geliştirilmelidir.
- Çalışanlar angaryaya zorlanmamalı, mobbing uygulamaları engellenmeli; bunun için etkin denetim ve yaptırım mekanizmaları kurulmalıdır.
- Kadrolarda kişiye özel ilanlar yasaklanmalı; atama ve yükseltmelerde liyakat ve objektif kriterler esas alınmalıdır.
- Tüm yükseköğretim çalışanları sendikal haklarını özgürce kullanabilmeli, sendikal faaliyet nedeniyle baskı ve soruşturmalara son verilmelidir.
- Lojman, servis ve yemekhane hakları tüm çalışanlar için eşit ve erişilebilir biçimde sağlanmalı; kapatılan üniversite kreşleri yeniden açılmalı, mevcut kreşlerin kapasitesi genişletilmeli ve yaygınlaştırılmalıdır.
- Yükseköğretim tazminatı tüm üniversite çalışanlarına ödenmeli; geliştirme ödeneği yalnızca belirli üniversitelerle sınırlı kalmamalı, adil bir şekilde akademik, idari ve teknik personele de yansıtılmalıdır.
- Akademisyen ve araştırma görevlileri uluslararası bilimsel etkinliklere eşit biçimde katılabilmeli, bunun önündeki tüm engeller kaldırılmalı; yeşil pasaport hakkı da bu kapsamda genişletilmelidir.
- OHAL KHK’leri ile görevlerinden ihraç edilen eğitim ve bilim emekçileri derhal işlerine iade edilmelidir.

İnsan, Toplum ve Doğa Yararına Üniversite İçin, Yükseköğretim Emekçilerine Çağrımızdır:

Üniversitelerde hepimiz aynı sorunları yaşıyoruz: Güvencesizlik, düşük ücret, liyakatsiz atamalar, mobbing, siyasi baskılar ve eşitsizlik.

Bu tabloyu değiştirecek olan biziz. Birleşirsek, örgütlenirsek, dayanırsak başarırız.

Eğitim Sen, yıllardır yükseköğretimde özerk, demokratik üniversite ve özgür bilim mücadelesinin en güçlü adresidir. Etkili hukuk mücadeleleriyle, uluslararası sendikal platformlarda kabul gören, deneyimi ve birikimiyle yol gösteren tek sendikayız.

Gelin, bu gücü büyütelim. Akademik, idari, teknik ve yardımcı hizmetlerde çalışan tüm emekçileri Eğitim Sen’de örgütlenmeye çağırıyoruz.

Birlikte olduğumuzda yalnız değiliz; birlikte olduğumuzda daha güçlüyüz. www.egitimsen.org.tr adresindeki **“sendikaya üyelik”** bölümünden ön üyelik formunu doldurun, siz de bu mücadeleye katılın.

Eğitim Sen’de Örgütlenelim, Birlikte Değiştirelim!

